

Mag een winkel zo maar iemand op de zwarte lijst zetten?

Winkeliers waaronder supermarkten willen meer zwarte lijsten uit gaan uitwisselen van winkeldieven. Dat zou betekenen dat binnen een sector – bijvoorbeeld supermarkten – een winkeldief ook geen toegang meer heeft tot concurrerende supermarkten. Iets dergelijks bestaat al voor hotels. Ook kunnen gemeentes lokaal sector overstijgende winkelverboden opleggen en mogen gegevens gedeeld worden bijvoorbeeld bij overlast gevend of agressief gedrag.

De autoriteit die daar over gaat is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), op haar website geeft de autoriteit enkele voorbeelden:

Een supermarkt kan een zwarte lijst aanleggen van klanten en die personen niet meer binnenlaten. De supermarkt gebruikt de zwarte lijst dan alleen zelf en niemand buiten deze supermarkt heeft toegang tot de lijst.

De supermarkt kan de zwarte lijst ook delen met andere supermarkten, zodat zij ook gewaarschuwd worden voor winkeldieven. In dit geval hebben alle supermarkten die zijn aangesloten bij de zwarte lijst toegang tot die zwarte lijst.

Andere voorbeelden van gedeelde zwarte lijsten zijn:

- *een zwarte lijst van gasten die overlast veroorzaken (hotelbranche);*
- *een zwarte lijst van frauderende klanten en medewerkers (financiële instellingen).*

De AP waarschuwt dat er strikte beperkingen zijn aan het gebruik van zwarte lijsten, binnen een sector en sector overstijgend. Zo mag het niet leiden tot uitsluiting van toegang tot eerste levensbehoeften. Ook moet speciale aandacht gegeven worden aan extra kwetsbare groepen zoals jongeren, kunnen strafrechtelijke gegevens ook niet zo maar gedeeld worden en moet de reikwijdte dus ook qua gebied goed gemotiveerd gekozen worden. En ook aan de gegevensopslag en toegang daartoe moet aandacht besteed worden. Hoe kan dit eventueel uitpakken in het gegeven voorbeeld. Stel dat de zwarte lijst ook met alle andere supermarkten gedeeld zou worden in de buurtgemeentes, dan ontstaat er een probleem.

De facto zou iemand dan geen toegang hebben tot primaire levensbehoeftes. Omdat er ook nog een tweede factor speelt: door de schaalvergroting is de bakker, de slager en de groenteboer in veel van die dorpen, maar ook in de grote steden een zeldzaamheid geworden. En als zij er zijn vaak met beperkte openingstijden. Supermarkten hebben de laatste tijd uit kostenoverwegingen massaal voor zelfscankassa's gekozen en daarmee de deuren open gezet voor nog meer winkeldiefstallen. De maatschappelijke gevolgen daarvan zoals meer inzet van politie en justitie worden bij de overheid neergelegd.

Een keten als Jumbo klaagt over beperkte winsten juist door winkeldiefstallen. Wat de keten er niet bij zegt is het enorme budget aan sportsponsoring van dezelfde keten. De klant ziet ongevraagd een gedeelte van zijn centjes naar de Max Verstappens van deze wereld verdwijnen. Misschien zou die klant graag goedkopere producten hebben of meer kassa's met een vriendelijke mevrouw of meneer er achter.